

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2025-44-20>

УДК (UDC): 504+ 061.3(477)

А. А. ГРЕЧКО¹, д-р філософії з Наук про Землю

доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи

e-mail: a.a.hrechko@karazin.uaORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9987-2586>**А. А. КЛЄЩ¹**, канд. географ. наук,

доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи

e-mail: klieshch@karazin.uaORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1379-1043>¹Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

4, Майдан Свободи, Харків, 61022, Україна

ПРО ПРОВЕДЕННЯ XXI ВСЕУКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ТАЛІЇВСЬКИХ ЧИТАНЬ

31 жовтня 2025 року проведено першу конференцію в рамках нового структурного підрозділу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна - Навчально-наукового інституту екології, зеленої енергетики та сталого розвитку - XXI Всеукраїнські наукові Таліївські читання, які традиційно організувала кафедра екологічного моніторингу та заповідної справи.

Захід проведено у дистанційному форматі на платформі Zoom, що дало змогу залучити широке коло учасників з різних регіонів України. На конференції традиційно заслухано доповіді за наступними темами: вплив війни на компоненти довкілля, сучасні проблеми раціонального природокористування та охорони природи та оцінка екологічного стану компонентів і комплексів довкілля та висвітлено наукові та освітні проблеми екології та заповідної справи в Україні. Проведена Панельна дискусія за проєктом DOMANI - «Розвиток мікро-кредитних екосистем в Україні та Монголії для конкурентоспроможної та стійкої зеленої економіки».

КЛЮЧОВІ СЛОВА: конференція, вплив війни на довкілля, наукова проблема, заповідна справа, раціональне природокористування, Erasmus+, DOMANI проєкт

Як цитувати: Гречко А. А., Клєщ А. А. Про проведення XXI Всеукраїнських наукових Таліївських читань. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2025. Вип. 44. С. 259-267. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2025-44-20>

In cites: Hrechko A. A., & Klieshch, A. A. (2025). On the XXI All-Ukrainian scientific Taliyiv readings . *Man and Environment. Issues of Neoecology*, (44), 259-267. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2025-44-20>

31 жовтня 2025 року відбулася XXI Всеукраїнська наукова конференція «Таліївські читання», присвячена актуальним питанням екології, природокористування та охорони навколишнього середовища [1]. Захід традиційно організовано Навчально-науковим інститутом екології, зеленої енергетики та сталого розвитку Харківського національного університету В. Н. Каразіна.

Зустріч відбулась у дистанційному форматі з використанням платформи Zoom, що дало можливість об'єднати представників з різних регіонів України та створити простір для обміну науковим досвідом і результатами досліджень.

Метою конференції є обговорення результатів новітніх досліджень, що охоплюють широке коло екологічних проблем – від впливу війни на стан природного середовища до сучасних підходів до охорони біорізноманіття та розвитку екологічної освіти.

Конференція об'єднала 116 провідних науковців, дослідників, викладачів, аспірантів та студентів, які представили результати сучасних екологічних досліджень. та подали матеріали для публікації за такими секціями:

1. Оцінка впливу війни на екологічний стан компонентів і комплексів довкілля.
2. Сучасні проблеми раціонального природокористування та охорони природи.

3. Наукові й освітянські проблеми екології та заповідної справи в Україні.

Організаційний комітет очолила Ганна Тітенко, кандидат географічних наук, доцент, в.о. директора навчально-наукового інституту екології, зеленої енергетики та сталого розвитку. Заступником голови виступила Надія Максименко, доктор географічних наук, професор, завідувачка кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи. До роботи наукового комітету конференції долучились: Андрій Ачасов доктор сільськогосподарських наук, професор, в.о. завідувача кафедри екології та менеджменту довкілля Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, та партнери – Любомир Царик доктор географічних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Сергій Сонько доктор географічних наук, професор, Уманський національний університет, Ірина Шпаківська кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник Інституту екології Карпат НАН України, Алла Шумілова кандидат географічних наук, Національний природний парк «Слобожанський». До роботи комітету долучились представники кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи – Ірина Коваль доктор с.-г. наук, провідний науковий співробітник відділу лісівництва та економіки лісового господарства сектору екології лісу УкрНДІЛГА імені Г. Н. Висоцького, Віталій Безсонний - доктор техн. наук, доцент кафедри готельного ресторанного бізнесу і крафтових технологій Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Алла Некос - доктор геогр. наук, професор, професор кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи, Олена Гололобова кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи, Анастасія Клещ -кандидат геогр. наук, доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи, Світлана Бурченко доктор філософії з Наук про Землю, доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи та Аліна Гречко доктор філософії з Наук про Землю, доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи.

У роботі конференції взяли участь представники таких закладів вищої освіти: Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Українського держав-

ного університету імені Михайла Драгоманова, Львівського національного університету імені Івана Франка, Уманського національного університету садівництва, Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Національного авіаційного університету, Луцького національного технічного університету, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, а також наукових установ – Інституту екології Карпат НАН України, Державного природознавчого музею НАН України, Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького.

Свої матеріали представили й співробітники Національних природних парків «Бойківщина» (сmt Бориня) та «Пирятинський» (м. Пирятин), а також викладачі й студенти Малинського фахового коледжу та Житомирського агротехнічного фахового коледжу.

Конференція відбулась за підтримки проєкту Erasmus+, DOMANI «Developing Micro-credentials Ecosystems in Ukraine and Mongolia for Competitive and Resilient Green Economies» [2]. Проведена Панельна дискусія за проєктом DOMANI - «Розвиток мікрокредитних екосистем в Україні та Монголії для конкурентоспроможної та стійкої зеленої економіки».

До роботи пленарного засідання долучились представники: Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Інституту екології Карпат НАН України, Національного природного парку «Бойківщина», Державного природознавчого музею НАН України, Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Природного заповідника «Медобори».

Пленарне засідання розпочалось англomовною доповіддю доц. Аліни Гречко та Руслана Калашнікова «Сучасні тенденції розвитку органічного землеробства в Україні».

Колектив авторів, до якого входить Оксана Марискевич, Юрій Геряк, Анна Гірна, Катерина Данилюк, Наталія Демчишин, Іра Казибірід, Ігор Пижик, Марина Рагуліна та Ірина Шпаківська з Інституту екології Карпат

НАН України, Національного природного парку «Бойківщина» та Державного природознавчого музею НАН України представили доповідь на тему «Інвентаризація водно-болотного угіддя міжнародного значення «Верхове болото Надсяння» (Українські Карпати)» (доповідач с.н.с. Ірина Шпаківська).

Другий англомовний виступ на тему «Зміна температури в місті Харкові 2015-2020 роках» представив студент Каразінського ННІ екології, зеленої енергетики і сталого розвитку Дмитро Доля в співавторстві з проф. Надією Максименко та ст. вик. Надією Черкашиної (рис. 1).

Львівський національний університет імені Івана Франка під час пленарного засідання представили автори доповіді «Рельєф і природокористування у межах Славської територіальної громади Львівської області» доц. Брусак Віталій та Глюдз Ганна.

Колектив авторів з Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, Національного університету «Києво-Могилянська академія» та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у складі проф. Лідії Горошкової, доц. Олександра Меньшова, Станіслава Горошкова та Юлії Корнійчук представили дослідження впливу війни на екологічний стан острова Хортиця та річки Десна.

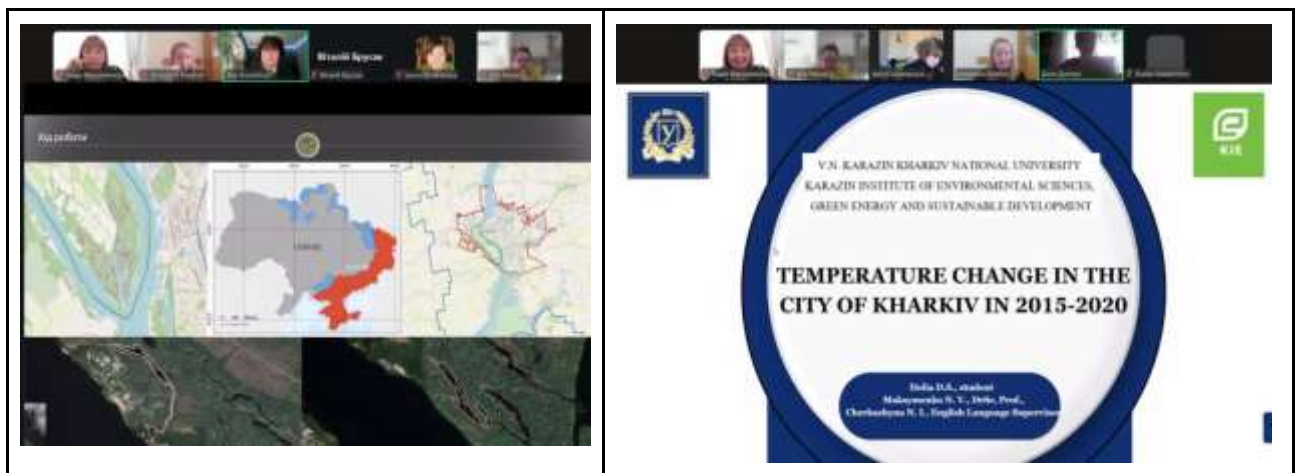

Рис. 1 – Виступи пленарного засідання XXI Всеукраїнських наукових Таліївських читань

Fig. 1- Speeches of the plenary session of the XXI All-Ukrainian Scientific Taliiv Readings

Наукову доповідь «Підземне озеленення як інструмент формування комфортного та стійкого урбаністичного середовища» представили автори Дмитро Лаптев і доц. Іветта Кривицька.

Дар'я Кашкабаш та доц. Анастасії Клещ представили спільну роботу «Класифікація земного покриву методами машинного навчання в ГІС-середовищі (на прикладі Індустріального району м. Харкова).

Ще одну спільну роботу Інституту Екології Карпат НАН України з Природним заповідником «Медобори» Ірини Шпаківської, Андрія-Тараса Башти, Анни Гірної, Оксани Леневиц, Ігоря Пижика, Інни Царик, Павла Яценко та Арсен Капустинський представила від колективу авторів – снс Ірина Шпаківська на тему «Структурно-функціональна організація природних старовікових лісів природного заповідника «Медобори»».

Своє спільне дослідження з проф. Андрієм Ачасовом представив Олексій Немошкалов на тему «До питання дистанційного моніторингу мілітарного забруднення ґрунтів за даними космічної зйомки».

Кожна доповідь викликала жваву дискусію. Виступаючі запропонували ідею створення онлайн платформи для обговорення нових наукових тематик, методології проведення досліджень та отриманих результатів. Затверджено резолюції про створення наукового-онлайн майданчику для обміну результатами між науковими установами, закладами вищої освіти та об'єктами природно-заповідного фонду.

Робота в секціях. Секція «Оцінка впливу війни на екологічний стан компонентів і комплексів довкілля» об'єднала представників провідних університетів і наукових установ України, які представили ґрунтовні дослідження, присвячені сучасним екологічним

проблемам, спричиненим війною, та шляхам їх подолання. Доповіді учасників охоплювали широкий спектр питань – від деградації природних екосистем до впровадження інноваційних технологій моніторингу й післявоєнного відновлення довкілля.

Представники Українського державного університету імені Михайла Драгоманова – проф. Наталія Волошина, Катерина Бондар, та Іван Яцканич – зосередили увагу на стратегічних аспектах відновлення біорізноманіття України після війни. Їхня доповідь розкрила підходи до реабілітації природних комплексів і підкреслила важливість інтеграції екологічних принципів у державну політику повоєнного розвитку.

Алла Віцюк з Міжнародної академії екології та медицини у своїй роботі порушила проблему масштабного забруднення довкілля, спричиненого військовими діями. Авторка наголосила на зростанні рівня хімічних і токсичних речовин у повітрі, воді та ґрунтах, що створює загрозу як для екосистем, так і для здоров'я населення.

Проф. Аліна Дичко (Національний транспортний університет) і Юлія Мінаєва (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського) представили спільне дослідження, присвячене екологічним наслідкам підризу Каховської ГЕС. У доповіді було висвітлено катастрофічний вплив руйнування гідропоруди на водні ресурси, ґрунти та біорізноманіття, а також окреслено довгострокові екологічні ризики для Півдня України.

Іван Ковальов та проф. Андрій Ачасов з Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна представили інноваційне дослідження, присвячене використанню супутникових даних для моніторингу стану лісових екосистем. Автори продемонстрували можливості дистанційного зондування Землі для виявлення зон пошкоджень, пожеж та вирубок, що виникли внаслідок бойових дій. Цю тематику продовжили Дарина Кочетига і проф. Надія Максименко з того ж університету, які на прикладі Вовчанської ОТГ оцінили масштаби втрати лісового покриву під час війни, показавши, як антропогенний і військовий вплив призводить до глибоких екологічних трансформацій.

Важливу увагу у межах секції приділено ґрунтам як основному компоненту біосфери, що зазнає потужного руйнування під час

війни. Проф. Олексій Крайнюков і Віктор Філатов (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) у двох доповідях представили системний аналіз впливу бойових дій на стан ґрунтового покриву, а також описали методики біотестування, які дають змогу об'єктивно оцінювати рівень мілітарного забруднення та токсичності.

Окрему групу становили дослідження, присвячені стійкому розвитку та продовольчій безпеці в умовах війни. Доц. Іветта Кривицька у своїй доповіді наголосила на ролі насінництва як ключового чинника забезпечення продовольчої стабільності та незалежності України в період відновлення.

Завершили секцію Владислав Максименко та проф. Віталій Безсонний, які представили доповідь про гібридну систему моніторингу екологічного стану поверхневих вод із використанням інтелектуального аналізу супутникових даних. Їхня робота показала перспективність поєднання цифрових технологій і природоохоронних методів для оперативного виявлення змін у водних екосистемах.

Узагальнюючи результати роботи секції, можна зазначити, що всі представлені дослідження відзначаються міждисциплінарним характером, поєднанням класичних методів екологічного аналізу з сучасними технологіями моніторингу та моделювання. Вони свідчать про високий рівень наукової взаємодії українських університетів і про прагнення науковців знайти реальні шляхи відновлення природного середовища, збереження біорізноманіття та забезпечення екологічної безпеки країни у післявоєнний період.

Друга секція «Наукові та освітні проблеми екології та заповідної справи в Україні» представила широкий спектр досліджень, зосереджених на формуванні екологічної свідомості, методах управління природними ресурсами та ролі освіти у розвитку сталого ставлення до довкілля. Учасники секції висвітлили як фундаментальні наукові питання, пов'язані з екологічними процесами в різних регіонах України, так і практичні аспекти підготовки майбутніх фахівців у сфері екології та природоохоронної діяльності.

Марина Карпович (Малинський фаховий коледж) у доповіді «Виховання екологічної свідомості та культури поведінки у здобувачів освіти Малинського фахового коледжу» підкреслила важливість формування відповідального ставлення до довкілля вже на етапі

професійної підготовки, показавши, як освітній процес може інтегрувати знання про екологічні цінності та культуру поведінки.

Проф. Ірина Коваль та Вадим Гололобов у роботі «Порівняння відгуку радіального приросту сосни звичайної та модрина японської на зміну клімату у насадженнях Лівобережного лісостепу» проаналізували вплив кліматичних змін на ріст дерев, демонструючи різницю у продуктивності двох видів хвойних дерев у різних умовах. Аналогічна проблематика розкривається у доповіді проф. Ірини Коваль, Руслана Сербак та Дмитра Ониська «Дослідження букових деревостанів дендрохронологічними методами в Карпатах», де застосування дендрохронології дозволило оцінити річні прирости та довгострокові зміни деревостанів під впливом кліматичних факторів.

Єлизавета Коротецька та проф. Надія Максименко у доповіді «Рекреаційна ємність об'єктів ПЗФ Львівської області» дослідили, наскільки природоохоронні території відповідають потребам населення у рекреації та відпочинку, одночасно зберігаючи екологічний баланс. Доц. Валерій Левченко та Алла Романюк у роботі «Вивчення впливу погодно-кліматичних факторів, періодичності лісових пожеж на продуктивність сосни звичайної в контексті хроматографічного сканування річних приростів у лісорослинних умовах Поліського природного заповідника» показали, як природні чинники, включаючи частоту лісових пожеж, впливають на продуктивність деревостанів і їх екологічну стабільність.

Анна Луценко та проф. Алла Некос у доповіді «Взаємодія людини і довкілля: від античності до сучасної екологічної кризи» проаналізували історичні підходи до взаємодії людини і природи, демонструючи, як розвиток екологічної свідомості відображався у різні епохи і як це формує сучасну екологічну кризу. Марія Москвітін та доц. Олена Гололобова у роботі «Міжнародний досвід реалізації положень Карпатської конвенції» висвітлили приклади успішного впровадження міжнародних природоохоронних норм, підкресливши важливість співпраці держав для збереження біорізноманіття.

Професори Алла Некос та Віталій Безсонний разом з Максимом Балюком у доповіді «Сучасні аспекти екологічної безпеки людини» та також проф. Алла Некос, проф. Віталій Безсонний, доц. Едуард Кочанов у

роботі «Екологічна освіта як стратегічний чинник формування культури майбутнього суспільства» розкрили проблеми охорони здоров'я і безпеки людини, показавши, що екологічна освіта є ключовим фактором формування стійкого ставлення до довкілля.

Олександра Орехова та проф. Надія Максименко у доповіді «Щодо необхідності фахової підготовки для роботи на об'єктах ПЗФ: студентські роздуми» акцентували на важливості практичної підготовки майбутніх фахівців для ефективного управління природоохоронними територіями. Доц. Маргарита Радомська у своїй роботі показала, як заклади вищої освіти сприяють розвитку екологічної рівності та доступу до природоохоронних знань. Доценти Віталіна та Микола Федонюк у доповіді «Аспекти гурткової роботи екологічного спрямування у закладах вищої освіти» висвітлили значення позакласної діяльності у формуванні екологічної компетентності та активної громадянської позиції студентів.

Узагальнюючи, можна констатувати, що друга секція відзначалась комплексним поєднанням фундаментальних і прикладних досліджень у галузі екології та природоохоронної справи. Автори підкреслювали значення екологічної освіти, міждисциплінарних підходів та міжнародного досвіду у формуванні стійкого ставлення до довкілля, розвитку екологічної культури та забезпеченні безпечного та збалансованого управління природними ресурсами в Україні.

Секція «Сучасні проблеми раціонального природокористування та охорони природи» охопила надзвичайно широкий спектр екологічних досліджень – від питань водних ресурсів, стану ґрунтів і лісових екосистем до управління екологічними ризиками, сталого агровиробництва та впровадження природоорієнтованих рішень. Представлені роботи демонструють високий рівень міждисциплінарності та тісний зв'язок наукових досліджень з практичними завданнями охорони довкілля.

Каріна Бабічева та доц. Катерина Борисенко у роботі *Waterfalls of Ukraine as tourist and conservation objects: problems of research and rational use* розглянули потенціал водоспадів як об'єктів природної та туристичної цінності, підкресливши необхідність поєднання охоронних і рекреаційних функцій у їхньому використанні. Проф. Віталій Безсонний (Simon Kuznets Kharkiv

National University of Economics) у дослідженні Environmental certification as a tool for rational nature management in the hospitality sector проаналізував роль екологічної сертифікації в розвитку сталого туризму та готельного бізнесу.

Олександр Березовський представив роботу про застосування сервісу Google Earth Engine для інвентаризації еродованих ґрунтів, у якій продемонстрував сучасні геоінформаційні можливості дистанційного зондування Землі для оцінки деградаційних процесів. Андрій Боровенський і доц. Ганна Тітенко зосередилися на проблемах агропідприємств України при підготовці даних для розрахунку викидів парникових газів, що є важливою складовою кліматичної політики держави.

Олег Бота (Львівський національний університет імені Івана Франка) розкрила роль екологічного консалтингу у підготовці підприємств до отримання інтегрованого дозволу (ІДД), показавши значення науково-аналітичного супроводу у впровадженні сучасних природоохоронних інструментів. Неоніла Вікторова і проф. Надія Максименко дослідили вплив видової структури дерев на формування епіфітних лишайникових угруповань, що дає змогу оцінити стабільність лісових екосистем як біоіндикаторів стану довкілля.

Проф. Наталія Волошина і Роман Новак у роботі Біосферні резервати України як інструмент збереження біорізноманіття мігруючих птахів розкрили міжнародні аспекти охорони мігруючих видів, а в іншій доповіді Проф. Наталія Волошина спільно з Дмитром Дехтярьовим представила екологічні особливості жука-олена – виду, занесеного до Червоної книги України.

Доц. Олена Гололобова, Дмитро Доля та Іван Стаднік проаналізували агрономічні та екологічні показники якості води для забезпечення сталого зрошення на прикладі водойм Харківської області, акцентуючи увагу на балансі між аграрними потребами та екологічною безпекою. Доц. Юрій Жук і Надія Лемега розглянули соціально-екологічні аспекти розвитку туризму у громадах з високою природною цінністю, визначаючи оптимальні шляхи поєднання охорони природи та місцевого розвитку.

Анна Карбань, проф. Алла Некос і проф. Віталій Безсонний представили дослідження

моніторингу якості повітря як інструменту раціонального екологічного менеджменту в рекреаційних зонах, де запропоновано практичну систему контролю забруднень у місцях масового відпочинку населення.

Доц. Віталій Карпов. присвятив свою роботу зсувній небезпеці та природоорієнтованим заходам стабілізації схилів у Балаклійській громаді, звернувши увагу на актуальні питання геоекологічної безпеки.

Проф. Ірина Коваль, Анна Волченко у доповіді Динаміка кліматичних змін Полісся (за даними спостережень Житомирської метеостанції) виявили довготривалі тенденції потепління, а спільна робота проф. Ірини Коваль, снс Володимира Ворона, старшого дослідника Сергія Сидоренка і снс Євгена Мельника Порівняння післяпірогенного розвитку соснових насаджень у Поліссі та Лісостепу дозволила оцінити наслідки пожеж для відновлення лісів.

Карина Кононова і проф. Надія Максименко провели оцінку рекреаційної ємності Національного парку Лемменйоки (Фінляндія), демонструючи можливості міжнародного порівняльного підходу до природокористування. Кот А. Г. дослідила моніторинг урожайності сільськогосподарських культур на еродованих ґрунтах, а доц. Едуард Кочанов, професори Алла Некос і Віталій Безсонний розробили модель прогнозування наслідків аварій на хімічно небезпечних об'єктах як інструмент управління екологічними ризиками.

Серія робіт, виконаних під керівництвом проф. Олексія Крайнюкова, охоплює біотестування вод річки Лопань, оцінку стану річкової системи Сіверського Дінця, еколого-токсикологічну характеристику вод у зоні нафтового впливу, а також оцінку якості вод за змінами у локомоторних функціях *Daphnia*. Ці дослідження формують наукову основу для моніторингу водних екосистем регіону.

Андрій Кротько і проф. Надія Максименко представили огляд екологічних проблем об'єктів блакитної інфраструктури міста Харків, а доц. Михайло Кулик з колегами у кількох роботах дослідили якість поверхневих вод річок басейну Сіверського Дінця, еколого-економічні аспекти утилізації лушпиння соняшника, а також взяли участь у дослідженні інтеграції статистичних методів у

систему менеджменту аграрного виробництва (спільно з Анастасією Шевченко та Анною Кот).

Оксана Леневиц (Львівський національний університет імені Івана Франка) дослідила вплив рекреаційного навантаження на мікробіологічну активність ґрунтів, тоді як Андрій Леонов, і проф. Надія Максименко у роботі До проблеми впливу біоінвазій на екосистемні функції зеленої інфраструктури міста торкнулися теми урбоекологічної стабільності. Георгій Мазуренко і проф. Андрій Ачасов представили сучасні технології рекультивції піщано-суглинкових кар'єрів, а проф. Алла Некос і Катерина Хадускіна – дослідження динаміки хлоридного та нітратного забруднення приток Сіверського Дінця.

Доц. Світлана Новицька, доц. Любов Янковська і Іванна Писаревич (Тернопільський НПУ) виконали оцінку індексу інсуляризованості природно-заповідного фонду Чортківського району, а Ольга Пархоменко і проф. Надія Максименко проаналізували проблему неузгодженості статистичної інформації про природно-заповідний фонд Івано-Франківської області.

Гліб Паршуков і доц. Аліна Гречко дослідили сезонні зміни у формуванні міського острова тепла на прикладі м. Чугуєва, а Дар'я Радченко і доц. Аліна Гречко – вертикальне озеленення житлових будинків як рішення для густо забудованих районів Харкова.

Доц. Наталія Ричак і Дарина Макєєва запропонували підходи до регіонального менеджменту водними ресурсами, а Варвара

Рябікова і проф. Надія Максименко – дослідили зміни у структурі посівних площ Полтавської області.

Проф. Сергій Сонько спільно з колегами представив дві роботи: екологічні умови вирощування бавовнику у Південному Степу України та оцінку ступеню завершеності природних екосистем Черкаської області, у яких порушено проблеми адаптації сільського господарства до екологічних викликів.

Євген Тертицький у роботі «Глобальне розуміння блакитної інфраструктури» окреслив концептуальні основи інтеграції водних і зелених систем у міському середовищі, тоді як доц. Ганна Тітенко і Олексій Гайдашов виконали екологічну оцінку сталості агровиробництва в Балаклійській громаді за європейськими критеріями Good Agricultural and Environmental Conditions.

Царик Володимир та доц. Царик Петро (Тернопільський НПУ) представили комплексні дослідження флори – рослинних угруповань перспективних заповідних об'єктів басейну річки Гнізни та загальнозоологічних заказників як проблемних природоохоронних територій. Загалом, секція об'єднала роботи, що відображають сучасні тенденції екологічної науки – від локальних досліджень стану природних ресурсів до стратегічних підходів у сфері сталого розвитку.

Автори продемонстрували, що ефективне природокористування потребує системного моніторингу, інтеграції природоохоронних принципів у всі галузі господарства та активного впровадження міжнародних екологічних стандартів.

Рис. 2 – Програма конференції та Сертифікат учасника
Fig. 2 – Program of conference and Certificate of participation

Проведення XXI Всеукраїнських наукових Таліївських читань [3] стало свідченням стійкого розвитку української екологічної науки навіть у складний період воєнних викликів. Учасники конференції представили різноаспектні результати, що охоплюють питання воєнного впливу на довкілля, відновлення природних систем, моніторингу забруднень, сталого землекористування, збереження біорізноманіття та впровадження екологічних технологій в освіту і практику.

Обговорення продемонструвало важливість міждисциплінарного підходу, що поєднує екологію, географію, аграрні науки,

урбаністику й цифрові технології. Каразінський університет вкотре підтвердив статус центру наукового життя, який об'єднує провідні вищі, академічні установи й природоохоронні організації задля розв'язання актуальних проблем охорони природи

Опубліковані Матеріали конференції традиційно розміщуються в репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна [4].

Всі автори за результатами участі в конференції отримали Сертифікати (рис.2) із зазначенням підвищення кваліфікації обсягом 1.5 кредити ECTS.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють, що конфлікту інтересів щодо публікації цього рукопису немає. Крім того, автори повністю дотримувались етичних норм, включаючи плагіат, фальсифікацію даних та подвійну публікацію.

Внесок авторів: всі автори зробили рівний внесок у цю роботу
В роботі не використано ресурс штучного інтелекту.

Список використаної літератури

1. XXI Всеукраїнські наукові Таліївські читання: проведення конференції 31 жовтня 2025 р. Навчально-науковий інститут екології, зеленої енергетики та сталого розвитку, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2025. URL: <https://ecology.karazin.ua/news/xxi-vseukrainski-naukovi-taliivski-chitannja/>
2. DOMANI Project: Developing Micro-credentials Ecosystems in Ukraine and Mongolia for Competitive and Resilient Green Economies: DOMANI Project, 2025. URL: <https://domaniproject.eu/>
3. XXI Всеукраїнські наукові Таліївські читання: офіційний сайт конференції 31 жовтня 2025 р. / Міністерство освіти і науки України, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Навчально-науковий інститут екології, зеленої енергетики та сталого розвитку. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. URL <https://talijeviiichitanniya.netlify.app/>
4. Охорона довкілля: XX Всеукраїнські наукові Таліївські читання, 25 жовтня 2024 р., м. Харків. До 220-ї річниці заснування Каразінського університету: збірник наукових статей / гол. ред. Н.В. Максименко [та інш.]. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна 238 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/19452>

Отримано: 05.11.2025 / Переглянуто: 28.11.2025 / Прийнято: 30.11. 2025 / Опубліковано: 30.12. 2025

A. A. HRECHKO¹, PhD (Earth Sciences)

Associate Professor of the Department of Environmental Monitoring and Protected Areas Management
e-mail: a.a.hrechko@karazin.ua ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9987-2586>

A. A. KLIESHCH¹, PhD (Geography),

Associate Professor of the Department of Environmental Monitoring and Protected Areas Management
e-mail: klieshch@karazin.ua ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1379-1043>

¹V. N. Karazin Kharkiv National University,
4, Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine

ON THE XXI ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC TALIYIV READINGS

On October 31, 2025, the first conference of the newly established structural unit of V. N. Karazin Kharkiv National University – the Educational and Scientific Institute of Ecology, Green Energy and Sustainable Development – was held. The event, known as the XXI All-Ukrainian Scientific Taliyiv Readings, was traditionally organized by the Department of Environmental Monitoring and Nature Conservation.

The conference was conducted online via the Zoom platform, which made it possible to involve a wide range of participants from various regions of Ukraine. The traditional plenary presentations focused on the following key themes: the impact of war on environmental components, contemporary issues of rational nature management and nature protection, assessment of the ecological state of environmental components and complexes, as well as scientific and educational challenges of ecology and nature conservation in Ukraine.

Panel discussion held on the DOMANI project - "Development of microcredit ecosystems in Ukraine and Mongolia for a competitive and sustainable green economy".

KEYWORDS: *conference, impact of war on the environment, scientific issues, nature conservation, rational nature management, Erasmus+, DOMANI project*

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest regarding the publication of this manuscript. Furthermore, the authors have fully adhered to ethical norms, including avoiding plagiarism, data falsification, and duplicate publication.

Authors Contribution: all authors have contributed equally to this work.

The work does not use artificial intelligence resources.

References

1. 21st All-Ukrainian Scientific Taliev Readings (2025). Educational and Scientific Institute of Ecology, Green Energy, and Sustainable Development, V. N. Karazin Kharkiv National University. Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, Retrieved October 31, 2025, from <https://ecology.karazin.ua/news/xxi-vseukrainski-naukovi-taliivski-chitannja/>.
2. DOMANI Project: Developing Micro-credentials Ecosystems in Ukraine and Mongolia for Competitive and Resilient Green Economies (2025). DOMANI Project, Retrieved from <https://domaniproject.eu/>.
3. XXI All-Ukrainian Scientific Taliev Readings: (2025, October 31). Ministry of Education and Science of Ukraine, V. N. Karazin Kharkiv National University, Educational and Scientific Institute of Ecology, Green Energy, and Sustainable Development. Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University. Retrieved from <https://talijeвиichitanniya.netlify.app/>.
4. Maksymenko N.V. (Ed.). (2024). Environmental Protection: Proc. of the XX All-Ukrainian Scientific Taliev Readings. Kharkiv. On the 220th anniversary of the founding of Karazin University: collection of scientific articles. Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University. Retrieved from <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/19452>

Co-funded by the
European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or Erasmus+. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Submission received: 05.11.2025 / Revised: 28.11.2025 / Accepted: 30.11. 2025 / Published: 30.12. 2025